aiškios paskirties dirbinių fragmentai bei susilydymai. Tačiau rasta ir identifikuojamų XIII–XIV a. dirbinių: ylos, skiltuvas, apkalėlis, sidabrinis masyvus žiedas pinta priekine dalimi bei užkeistais galais.

The field evaluation near Castle Hill in Kernavė

In 2009 an evaluation was conducted in KKRD territory on a small hill located to the W of Castle Hill (Fig. 1). A total area of 41 m^2 was excavated. The cultural layer in the excavated trench had been destroyed. 5 objects were unearthed in the sterile soil: 5 pits and 1 posthole (Fig. 2). The pits contained a large quantity of pieces of daub of various shapes and sizes (Fig. 3), charcoal, metal artefacts, potsherds, and animal bones. Judging from the finds, it is likely that the rubble from a building that burned down was dumped in the pits. The pits date to the 13th–14th century.

Rasa Banytė-Rowell

Žvalgomieji tyrimai Minijos upės mikroregione Dovilų seniūnijoje

Žvalgomieji tyrinėjimai Dovilų seniūnijoje (Klaipėdos r.) vykdyti 2009 m. liepos mėnesį mokslo tyrimų programos „Archeokraštovaizdis“ („Kultūrinio kraštovaizdžio raida archeologijos ir gamtos mokslų duomenimis“) rėmuose. VMSF finansuojamą programą vykdo jungtinė LII, VU ir KKRD archeologų grupė (vadovas V. Šimėnas). Prioritetiniai „Archeokraštovaizdžio“ programos tyrimų uždaviniai 2009 m. buvo naujų gyvenviečių paieška. Pirmiausia ieškota gyvenvietės pėdsakų lauke į Š–ŠR nuo Dovilų piliakalnio. Čia 2009 m. vasario 28 ir kovo 1 d. vykdyti geomagnetiniai tyrimai, kuriuos atliko Kylio Christiano-Albrechto universiteto Geomokslų institutas (tyrėjų grupės vadovė C. Klein), visokeriopai remiant Baltijos ir Skandinavijos archeologijos centrui (direktorius prof. C. von Carnap-Bornheimas, Šlezvigas, Vokietija; autorė jam nuoširdžiai dėkoja). Lauke į ŠR nuo piliakalnio (žemės savininkas G. Kugelevičius) padarius geomagnetinius tyrimus, išryškėjo lauko pakraščiu PV–ŠV kryptimi besidriekiantis anomalijų ruožas. Norint patikrinti šių anomalijų pobūdį, 2009 m. liepos mėnesį vienoje iš jų vietoje tyrinėta 30 m^2 ploto perkasa 1 (taško perkasos V sienos viduryje koordinatės LKS 92 sistemoje: Š 6173361, R 332726). Tiriant paaiškėjo, kad geomagnetines anomalijas nulėmė akmenys, gulėję mišriame žvyro, priesmėlio ir priemolio sluoksnyje, atsidengusiame po paviršinių žemių sluoksniu. Akmenys žvyringoje aplinkoje gulėjo išsidėstę telkiniais, tarp jų plytėjo priemolis. Žvyringo sluoksnio su akmenimis gylis siekė nuo 70 cm iki 0,95–1,05 m. Tai gamtinis Minijos terasos dirvožemio darinys. Archeologiniai tyrimai patvirtino geomagnetometro galimybes, nepaisant to, kad atidengti dariniai geologinės, o ne archeologinės kilmės.

Tolesni žvalgomieji tyrimai vykdyti atokiau nuo žinomų paminklų, kreipiant dėmesį į netirtas mikroregiono vietas. Iš viso iškasti 22 šurfai (78 m^2 bendras plotas). Dalis jų buvo išdėstyta palei Minijos upę, ant slėnio terasos šlaitų (šurfai 3–5, 11–15), Doviluose ir jų apylinkėse, Grikšų, Ruslių kaimuose. Šurfas 10 ištirtas Minijos senvagės slėnyje Rusliuose. Kiti šurfai tirti kalvose tarp Baitų, Stučių ir Jurgių kaimų (šurfai 6–8, 16). Šurfai 1, 2 išdėstyti sri-

tyje tarp Dovilų ir Lėbartų. Dviejų šurfų vietos parinkimą nulėmė papildoma informacija, gauta iš Dovilų apylinkių gyventojų. Kisinių kaimo gyventojas Helmutas Lotužis parodė Šernų girininkijos 44 miško kvartale esantį „pylimą“ ir netoliese, žemesnėje vietoje esančius „maro kapelius“. Laukymėje tarp „pylimo“ (tikėtina, kad tai natūralios smėlio kopos) ir „maro kapelių“ ištirtas šurfas 9. Jame archeologinių darinių nerasta. Šurfas 14 tirtas buvusios fermų melžimo aikštelės, įrengtos prie keliuko iš Dovilų į Dovilų piliakalnį (į R–PR nuo jo, prieš įvažiuojant į miškelį, kairėje pusėje, ant Minijos slėnio terasos), vietoje. Vieta šurfui pasirinkta Dovilų gyventojui Jonui Bagočiui paliudijus, kad maždaug prieš 35 metus įrenginėjant tą aikštelę buvo stumdomos ir išvežamos žemės. Dalį tų žemių atvežė į J. Bagočiaus sklypą Doviluose. Šiose žemėse buvo rasta žalvarinė grandinėlė. Taigi tikėtasi aptikti kultūrinį sluoksnį. Šurfo 14 vietoje ir aplinkoje buvo žymu fermų aikštelės įrangos likučių, tačiau archeologinių darinių nerasta. Norint verifikuoti archeologinę šios vietos vertę, reikia platesnių žvalgomųjų tyrinėjimų. Žvalgomųjų tyrimų pabaigoje, iš archeologo Lino Tamulyno gavus duomenų apie archeologinius radinius XIX a. Lėbartų ir Ruslių kaimų paribyje, šurfais 17–22 ieškota spėjamo kapinyno vietos. Tam tikslui šurfai išdėstyti palei vidurinę dalį buvusios kaimų ribos, kurios koordinates apskaičiavo L. Tamulynas. Kaimų ribos Š atkarpa apžiūrėta vaikštant po išartą lauką. Deja, jokių priešistorinių dirbinių nerasta. Neaptikta kultūrinio sluoksnio ir šurfuose 17–22. Spėjamo kapinyno paieškoms reiktų skirti atskirus žvalgymus.

Vienintelis teigiamas žvalgomųjų tyrimų Dovilų seniūnijoje rezultatas gautas **Rusliuose** ištyrus šurfą 11. ***Šurfas 11*** (2x2 m dydžio) išmatuotas Povilui Mickui priklausančioje pievoje, ant kalvos – kranto terasos, į ŠV–V nuo Minijos senvagės. Šurfo vidurio koordinatės LKS 92 sistemoje buvo Š 6171937,718, R 330796,665. Jame rastas archeologinio pobūdžio darinys – pilkšvai gelsvų / rusvų priesmėlio priemolio žemių su pavieniais degėsiukais sluoksnis, kuriame rasta lipdytos keramikos šukė lygiu paviršiumi (1 pav.) ir smulkūs degto molio gabaliukai (tinko fragmentai?). Šis sluoksnis atsidengė po paviršinėmis žemėmis ir šurfo PR dalyje siekė 35–50 cm storį, užpildydamas įgilinimą, siekiantį 70 cm gylį nuo dabartinio žemės paviršiaus. Likusioje šurfo dalyje sluoksnis su pavieniais degėsiukais buvo 15–30 cm storio. Sluoksnis nepasižymėjo nei ryškiu degėsių užpildu, nei gausiais radiniais, tačiau tik jis yra priešistorinės žmonių veiklos liudijimas, galbūt šioje vietoje buvusios gyvenvietės ar sodybvietės palikimas, kurį datuoti kol kas sunku. Kita vertus, ištyrus šurfą 12, nutolusį 3 m į R nuo šurfo 11, archeologinio sluoksnio požymių nerasta. Po paviršinėmis žemėmis atsidengusiame gelsvai / rusvai mišriame priesmėlyje / priemolyje pastebėti tik 2 paskiri degėsiukai. Taigi net netoli vienas nuo kito išmatuotų šurfų tyrimų duomenys gali smarkiai skirtis. Būtini tolesni žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai, kurie leistų nustatyti objekto vertę šioje Ruslių kai-

1 pav. Lipdytos keramikos šukė iš šurfo 11 Rusliuose (Klaipėdos r.). R. Banytės-Rowell nuotr.

Fig. 1. The moulded potsherd from test pit 11 at Rusliai (Klaipėda District).

mo vietoje. Negausūs radiniai iš šurfo 11 perduoti saugoti į MLIM.

The field evaluations in the vicinity of the river Minija in Dovilai Eldership

Evaluations were conducted in Dovilai Eldership (Klaipėda District) in July 2009 as part of the ArchaeoLandscapes research programme (the development of cultural landscapes according to evidence from archaeology and the natural sciences). One area chosen for investigation by the Institute was the microregion on the banks of the Minija in Dovilai Eldership. The programme's 2009 research priority was to locate unknown habitation sites. Traces of a habitation site were especially sought in a field to the N – NE of the Dovilai hillfort site. A geomagnetic survey was conducted here between 28 February and 1 March 2009 by the Institute of Geosciences, CAU–Kiel. The survey revealed a band of anomalies stretching SW – NW to the NE of the hillfort site. Trench 1 was dug at the NE end of this area, revealing that the anomalies were caused by stones lying in mixed layers of gravel, sand, and clay, part of the agricultural land of the Minija terrace. No archaeological layer was uncovered in the trench. Further evaluations was conducted further away from known objects, paying attention to unexplored areas in the vicinity of Dovilai, Baitai, Grikšai, Stučiai, Kisiniai, Rusliai, and Lėbartai. In all 22 test pits (a total of 78 m^2) were excavated. The only find throughout the area was in test pit 11 at Rusliai on the terrace slope to NW – W of the old bed of the Minija. This was a greyish–yellowish–brownish layer of sand/clay soil with scattered fragments of charcoal, which contained a moulded potsherd (Fig. 1) together with small pieces of burnt clay. There is insufficient evidence for dating this layer.

Romas Jarockis

Opstainių (Vilkyškių) piliakalnis ir papėdės gyvenvietė

2009 m. Opstainių (Vilkyškių) piliakalnyje ir papėdės gyvenvietėje (Pagėgių sav.) (23812) vykdyti archeologiniai tyrimai. 2008 m. tyrimų metu nustatyta, kad piliakalnio papėdės gyvenvietės centrinė dalis prasideda maždaug už 30 m į R nuo piliakalnio. Ji apima apie 50 m pločio juostą. Šioje vietoje aptiktas iki 1,2 m storio kultūrinis sluoksnis su gausiais archeologiniais radiniais. Tai pagrindinė papėdės gyvenvietės dalis, kurioje gyventa visą piliakalnio naudojimo laiką, pradedant nuo pirmųjų amžių po Kr. ir baigiant XIII a. pabaiga – skalvių genties nukariavimu (*ATL 2008 metais*, V., 2009, p. 89–93).

Piliakalnyje, jo papėdėje bei Apstos upelio dešiniajame krante, plote 2 ir perkasose 1–5, ištirtas bendras 153 m² plotas. Tyrimų metu fiksuotas iki 40 cm storio kultūrinis sluoksnis, kurį pagal archeologinius radinius galima datuoti I tūkst. – II tūkst. pradžia.

Apstos upelio kairiajame krante, piliakalnio papėdėje, šlaite ir aikštelėje, t. y. vietose, kur bus statomi mediniai laiptai, ištirtos 4 perkasos: 2 – 26x1,5 m; 3 – 16x1,5 m; 4 – 12x1,5 m ir 5 – 11x1,5 m dydžio. Perkasose 2 ir 3 dirvožemio sluoksnyje aptikti tik kultūrinio sluoksnio likučiai. Abiejose vietose rasta per 400 lipdytų puodų šukių. ***Perkasoje 5***, piliakalnio aikštelės P dalyje 45–60 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus atsidengė tamsiai pilkos